

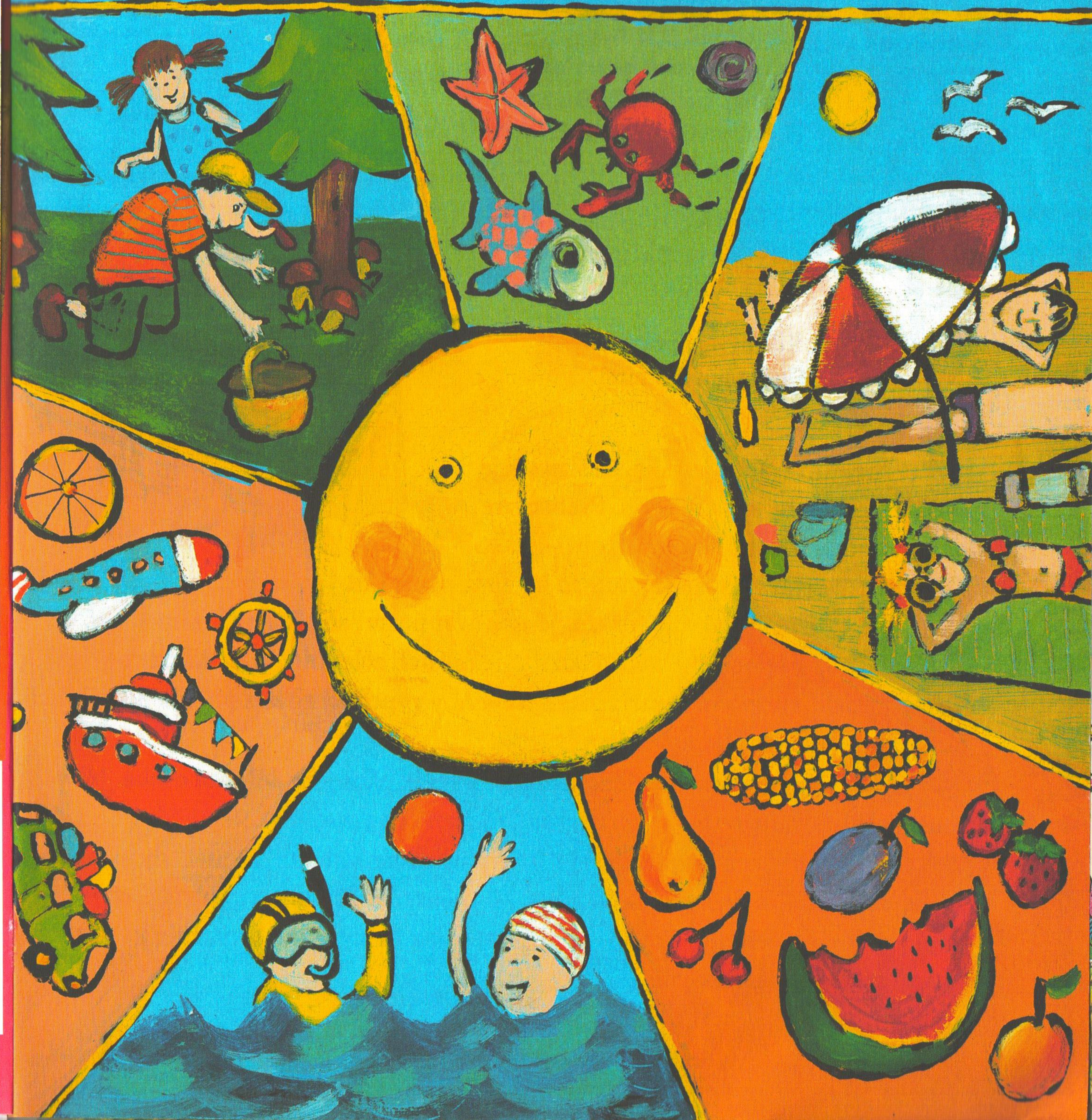
Slniečko 10

ROČNÍK 56

JÚN 2002

13,50 SK

Založené v Matici slovenskej r. 1927

KDE BÝVAJÚ PRÁZDNINY...

Kde bývajú prázdniny

Kde bývajú prázdniny?
U starých mám na skrini.
V stohu sena, na kupku,
či v strýcovom klobúku...

Pri mori a pod stanom.
Skrývajú sa chalanom.

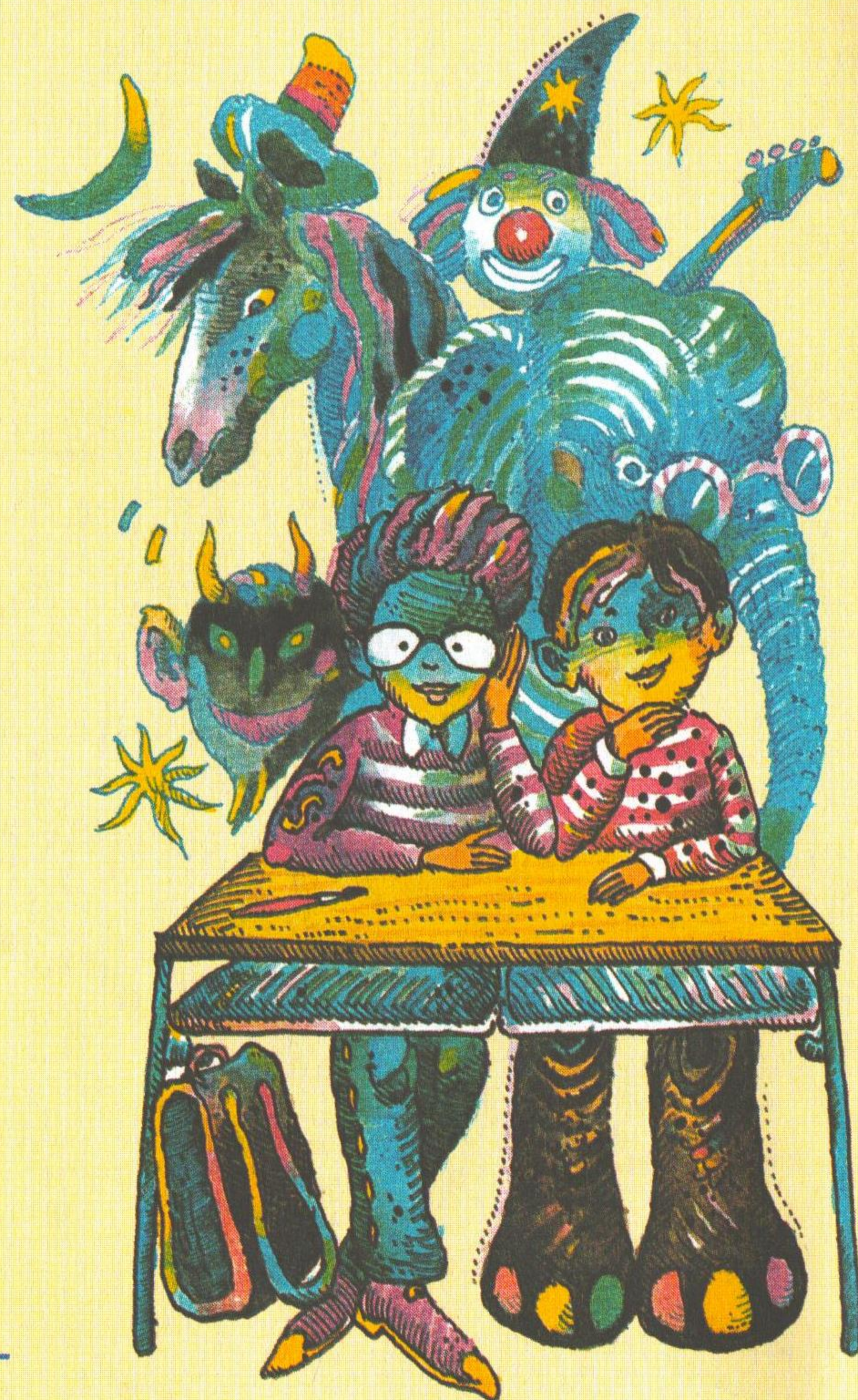
Kde bývajú prázdniny?
To je tajné. Za nimi!

Niektorí žiaci si myslia, že školník je v škole preto, aby strážil školu. Predstavte si, že jedného dňa prídete do školy – a škola fuč! Cez noc ju niekto ukradol. To by žiaci neprežili!

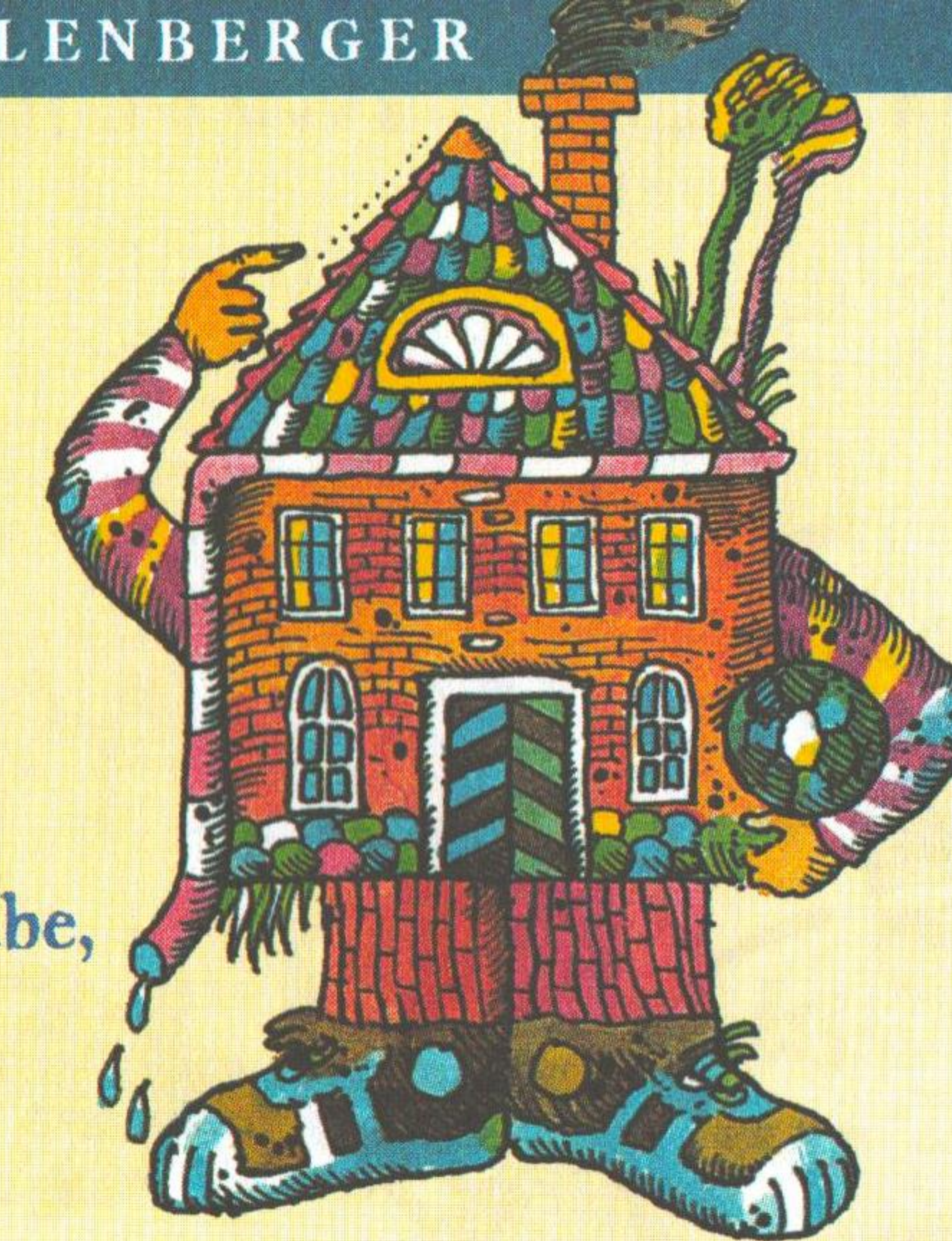
Školník má plné ruky práce. Musí dávať pozor, aby školský zvonec načas odzvonil. Aby z telocvične neušli kozy a neobjedali zeleninu na školskom pozemku. Aby nevytiekli moria zo zemepisnej mapy. Aby vypchatá sova z prírodopisného kabinetu nedostala krídla a neodletela.

Ale ani to ešte nie je všetko. Pán školník je náramne dôležitá osoba. Jeho musí poslúchať dokonca aj pán riaditeľ. Ale len cez prázdniny...

V prvé dni cez prázdniny, keď ste vy už dávno zabudli, že niekedy jestvovala škola, učitelia ešte do nej chodia. Čo myslíte, prečo? Robia inventúru, či im nechýbajú ypsilony a vybrané slová? Pchá! Učitelia sa vtedy učia. A vyučuje ich – áno, uhádli ste, sám pán školník!

- Učí ich:
1. šmýkať sa po zábradlí,
  2. našepkávať z poslednej lavice,
  3. schovávať sa za mapu na stojane,
  4. hádzať školskú špongiu,
  5. pravidlá papučového futbalu,
  6. potriasť ruku školskej kostre,
  7. preliezať zamknutú šatňu,
  8. odmontovať glóbus a hrať s ním kolky na chodbe,
  9. odpisovať pri diktátoch,
  10. prilepiť žuvačku na spodok lavice.

Učí ich teda všetky dôležité veci, ktoré žiaci majú v malíčku a ktoré učitelia už dávno pozabúdali.

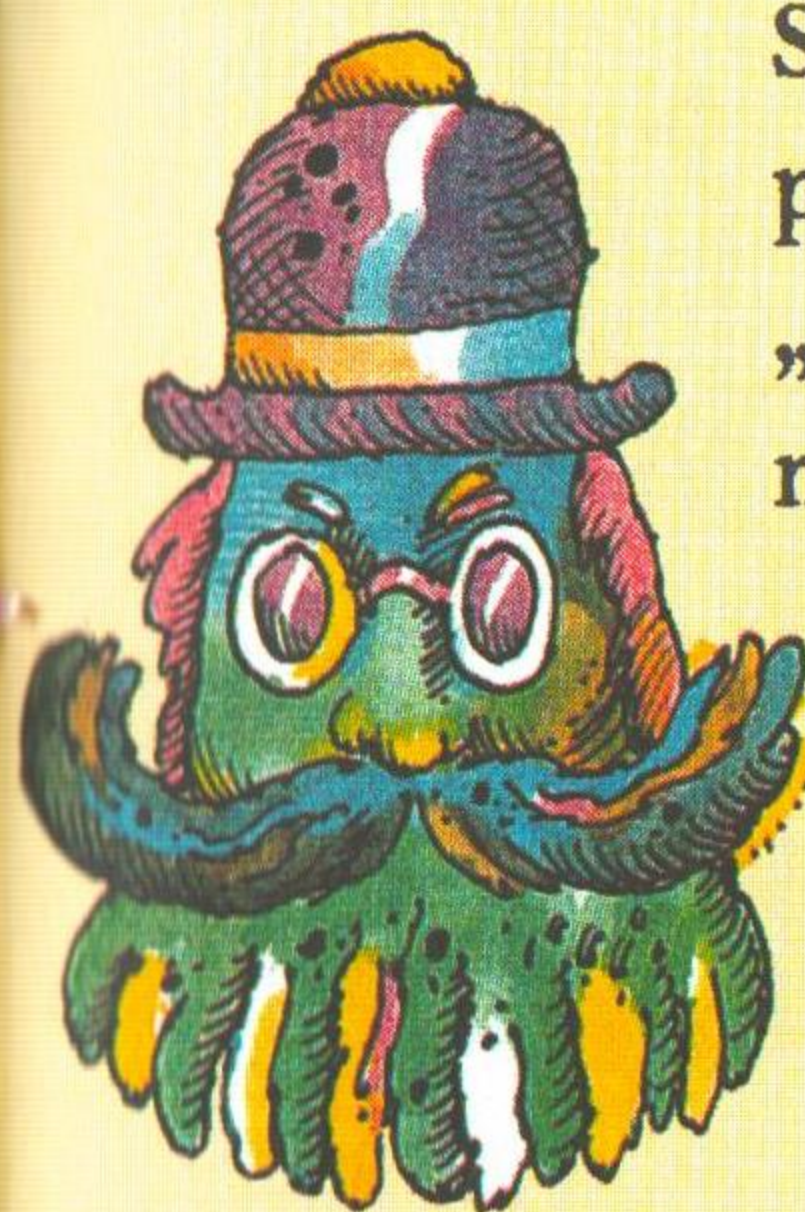
Na konci prázdninového vyučovania pán školník rozdá učiteľom vysvedčenie. Len tí učitelia, ktorí neprepadli, môžu vyučovať v nasledujúcom školskom roku.

Rodičovské zhrozenie

Lakajú sa
tatkovia a mamky.
Vraj rodičom
majú dávať známky.

Dostali strach
strýcovia a tetky:
„A čo, ak nám
dajú samé päčky?“

Smejú sa im
podarení žiaci:
„Prepadnete,
milí dos-
pe-
lá-
ci!“

ČÍSLA MAJÚ PRÁZDNINY

VÁHA A OCKO

Náša múdra
váha
vážiť ocka
váha.

Ocko má kil
veľa,
ešte by žiť
chcela!

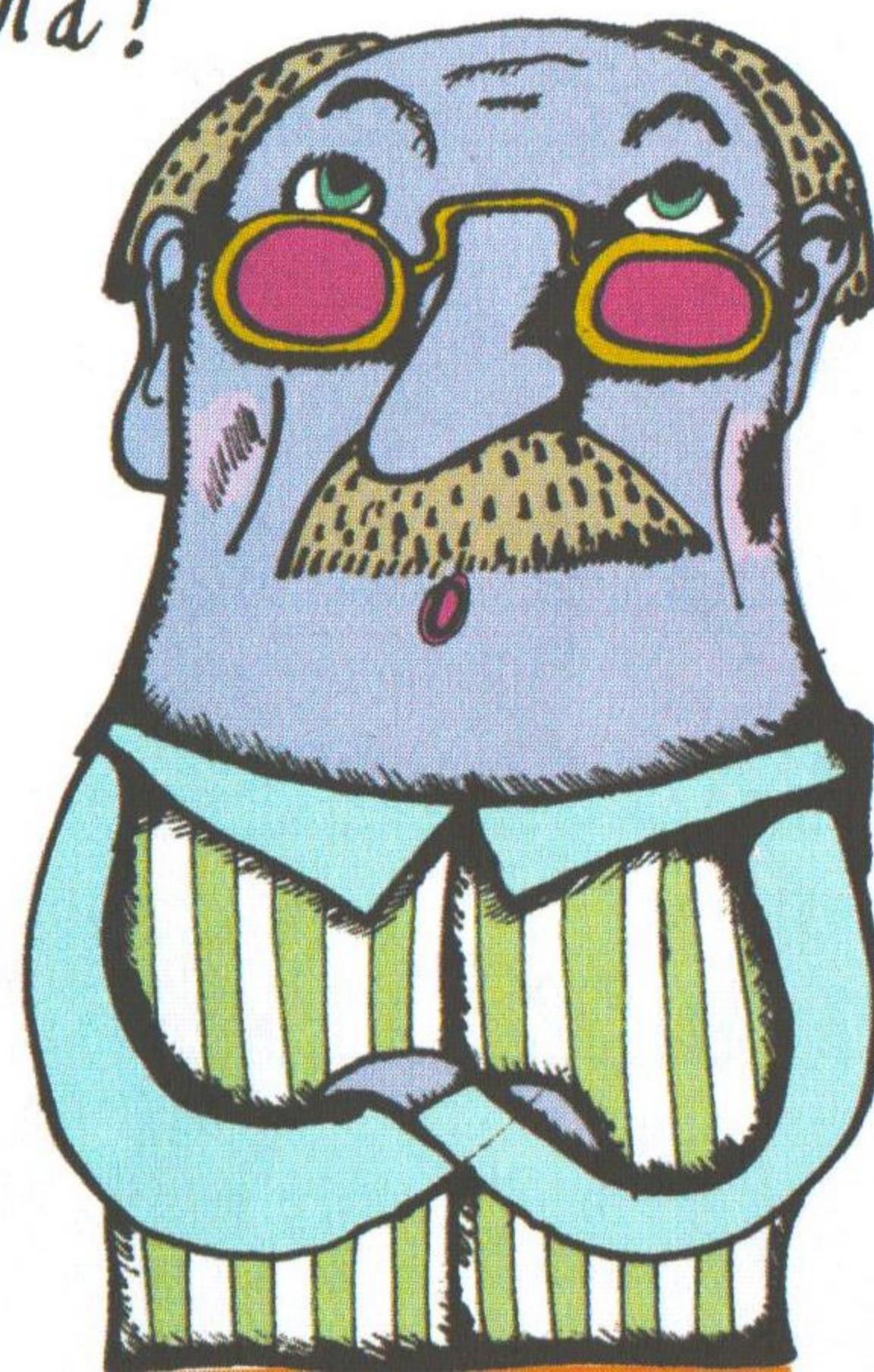
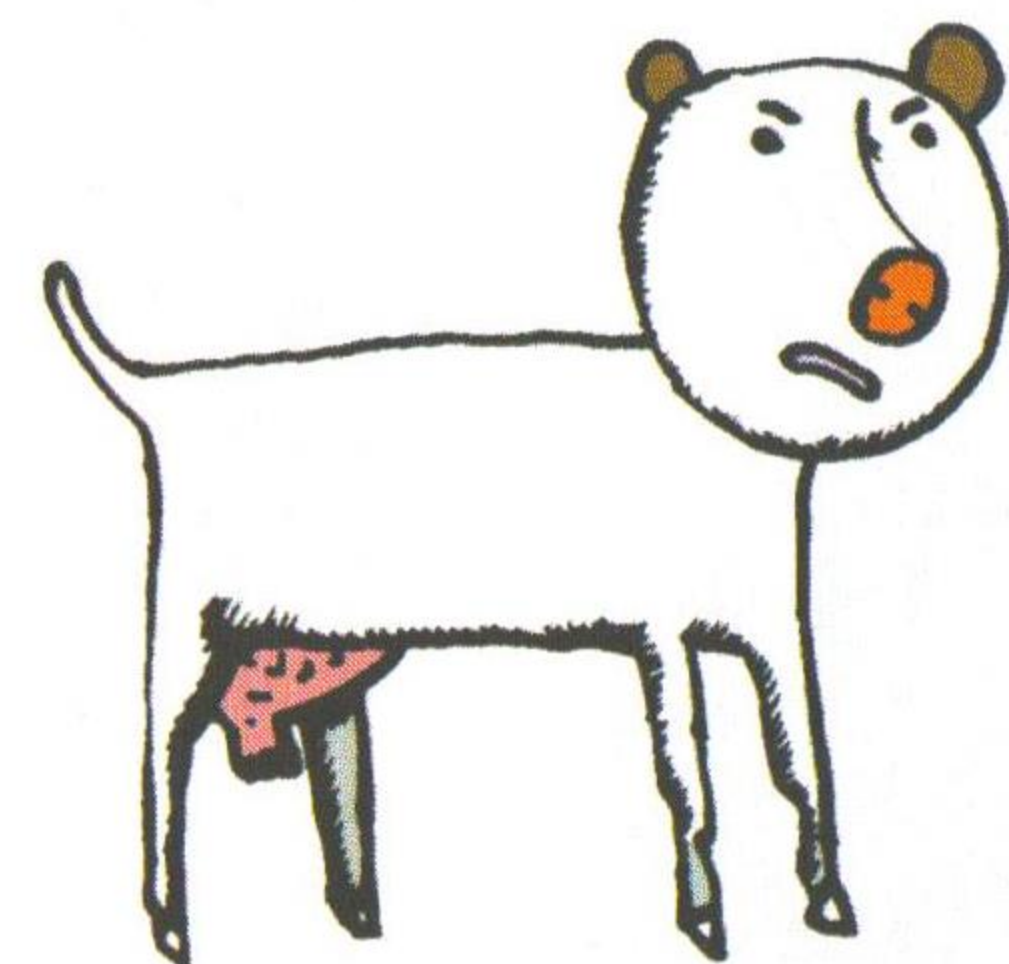
/// Delfín

// Hľadá delfín
z mora na pláž.

Na brehu je
detí až-až.

V zime ich tam
vôbec nieta.

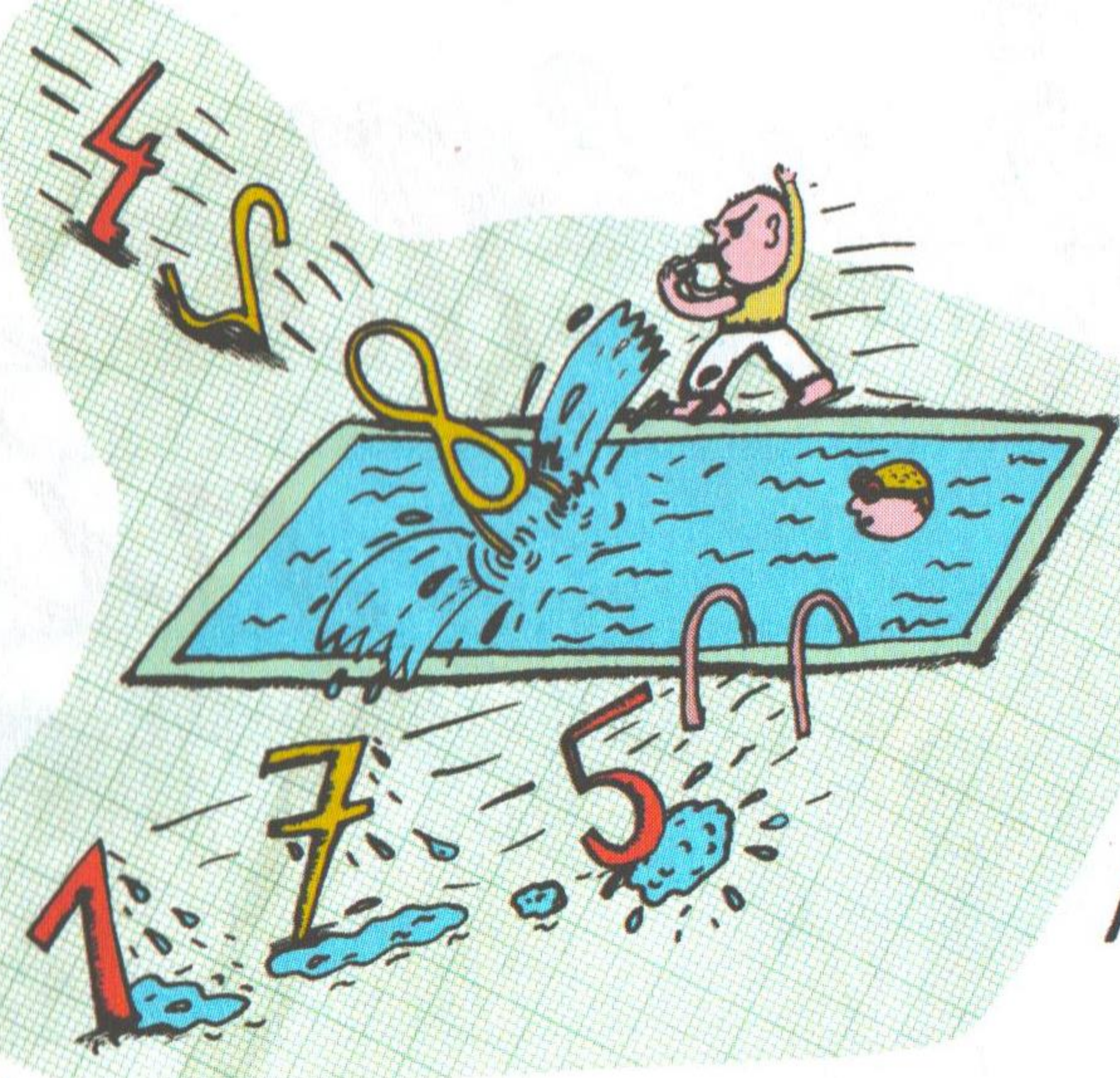
Delfín spoznal,
že je leto.

BÁSEŇ O ZVIERATÁCH

Ovca erdží kukuk,
bú-bú sliepka sipí,
mňavčí čviri moriak,
prasa šteká pipí,
kváka somár hudri,
kačka mečí iá,
gága medveď mé-mé,
hav-hav bučí zmija,
vrabec vrčí mňau-mňau,
hrkú koza kváka,
žaba kvičí brum-brum,
bé-bé kuká straka...

Stop!
Ten básnik
bude asi šiši,
nevzná sa
v živočíšnej ríši.
Isto - iste
sedi stále doma...
Nie som to ja?
Áno.
Doparoma!

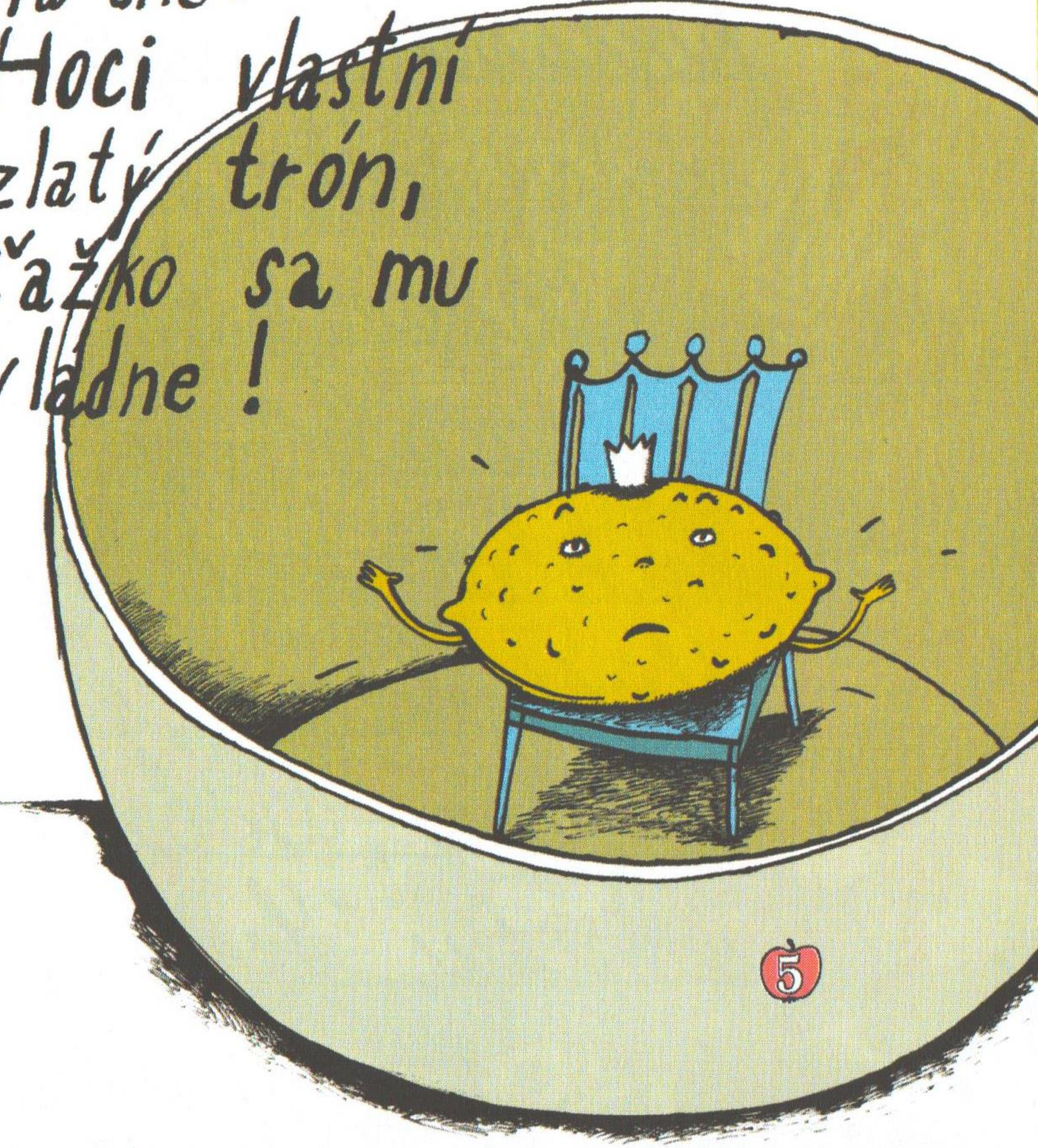
ČÍSLA
Bežia čísla,
- všetky párne
zo zošita
do plavárne.

A čo čísla
nepárne?
Práve idú
z plavárne.

CITRÓN

Pozrite sa na
na citrón,
v miske leží
na dne.
Hoci vlastní
zlatý trón,
ťažko sa mu
vladne!

Nekrúť hlavou
nad nimi!
Čísla majú
prázdniny...

KOLOTOČ

Celá Zem sa
stále točí
vo vesmírnom
kolotoči.

Točia sa s ňou
všetky veci,
točíme sa
aj my všetci...

A preto sa
často stáva,
že sa ľuďom
točí hlava!

Malovaná pisanka

Niekoľko dní pred koncom školskeho roka sa vybrali na výlet. Nešli do ani do. Tamierili si so k. Tam na pažiti sa jedni začali hrať s druhí liezli na postavili malý vodný. Odraxu všetci zostali stáť s otvorenými ústami. Chodníkom popri kráča ich. "Mám mariovo!" vykrikla pani a chystala sa omliet. "Som to naozaj ja," vraví a dodáva: "Bolo mi samej smutno, tak som tu." Lenže podvečer, keď sa-

Sabay, Bratislava, učiteľka, riadi

čalo slabniť a sa chystali domov, vraví: "Mne sa lupáči. Sú nejaká, ja tu veru zostanem cez celý prázdniny." A cez podala ich. Ten večer všetci ľudia kružili hlavou nad celou náhodou. Najviac však bola prekvapená pani, ktorá napísala, nebola totiž žiadna 2 a 3. Boli na nich sami.

NAPÍŠAL: JÁN DONOVAL   NAMAĽOVALA: D. ONDREIČKOVÁ

vysvedčenia, mylny, potoky,

DOMAČUJ!

Keď kohút v noci spieva, príde zmena počasia

Fašiangy, Turíce, Veľká noc ide

Čo sú to tie Turíce? V predkresťanskom období sa im hovorilo Letnice. Boli spojené s oslavou vody, zelene, dobytky (turov) a obilia. Dievčatá sa obliekli za topole a brezy, mládenci chodili v maskách zvierat. Čistili prameňe aj studničky a udobrovali si démonov vôd, aby úrodu nezničili veľké suchá ani dlhotrvajúce dažde. Na Turíce nechýbala hudba, spev a tanec. Pozostatkom Turíc sú dnešné juniálesy. A tak by sa vlastne malo spievať: Fašiangy, Veľká noc, Turíce prídu...

Nezabudnite!

Deň životného prostredia je 5. júna. Oslávte ho výletom do prírody. Správajte sa slušne, aby si o vás zvieratá nemysleli, že ste nevychované. A prírodu chráňte, ako keby bola vaša. Ved aj je. Všetci na Zemi, ľudia, rastliny a zvieratá, sme jedna veľká rodina. Aby sa nám spolu dobre bývalo, majme sa všetci radi.

Mesiac mláďat

V júni je v prírode veľa detských izieb. Väčšina zvierat o tomto čase rodí alebo vychováva mláďatá. Jún je ten najlepší čas. Les, lúka, polia sú plné dobrej potravy a bezpečných skrýš. Stane sa, že nedečaké vtáčatá opustia hniezdo prv, ako vedia lietať. Nezachraňujte ich. Rodičia ich nájdu, a len čo odídete, budú ich kŕmiť, strážiť a pomôžu im aj pri lietaní. Keď však takéto vtáčatko zbadáte pri ceste alebo na chodníku, odneste ho do bezpečia neďaleko miesta, kde ste ho našli. Najlepšie pod krík, pod strom alebo do trávy.

Daždívý jún celé leto pokazí

Na svätého Jána jahody do džbána

Jún je ešte krajší ako máj. Červenejú sa čerešne, jahody, ríbezle, maliny, všetko vonia a navyše, onedlho budete mať kopu času. Pred vami sú dva mesiace prázdnin. Napíšte nám o nich, potešíme sa a zaujímavé listy uverejníme.

Nezabudnite: Na svätého Jána otvára sa k letu brána. Na Jána je najdlhší deň a najkratšia noc v roku. Liečivé rastliny majú čarodejnú moc. Aj svätójánska muška v túto noc prináša šťastie.

Prajeme vám pekné prázdniny.

Dve otázky pre srnu hôrnu

● **Dobrý deň, srna, dozvedela som sa, že si pred pár dňami priviedla na svet svoje prvé srnčiatko. Ako to, že sa túlaš v lese a nie si pri ňom?**

My srny sme veľmi opatrné. Od malička učíme srnčiatka, čo majú robiť. Aj môj malý srnček vie, že musí tichučko ležať v tráve. Nesmie sa pohnúť ani hlások vydať. Keď je nablízku kuna, líška, diviak, rys alebo človek, prikrčí sa do trávy a celkom zmeravie. Vie, že jeho fľkaný kožuštek ho ochráni. Keď sedí v lesnej hrabanke a cez lístie stromov presvitá slnko, naozaj ho nevidno.

● **Nebojíš sa, že sa od hladu rozplače, vyberie sa ťa hľadať a stratí sa v lese?**

Nie. Prvý týždeň ho chodím kŕmiť ráno a večer. Srnček sa tak napije, že mu to stačí. Je sám, ale nie je opustený. Pokojne na mňa čaká. No onedlho už bude chodiť po lese so mnou. Ešte bude piť mlieko, ale už ho budem učiť, čo srny môžu a čo je pre ne nebezpečné.

● **Ďakujem ti, srna, prajem ti, aby z maličkého vyrástol statný srnec s peknými paročkami.**

Priletel k nám list

Druháci zo ZŠ v Drahovciach (okr. Piešťany) písali sloh o ochrane zvierat. Pani učiteľka Viola Boledovičová nám poslala niekoľko prác. Martinko Dzuro nám napísal takýto príbeh: „Kamaráti ma zavolali, že našli mačičku. Išiel som sa pozrieť, či je to pravda. Ozaj tam bola. Dali sme ju do škatule a odniesli jednej dobrej tete. Dostali sme za ňu päťdesiat korún. Teta sa o mačičku starala, ale jej utiekla. My sme ju našli a zanesli sme jej ju. Tak sa to skončilo.“ Ďakujem za list. A čo vy, deti, čo by ste urobili s nájdenou mačičkou?

Príroda nepozná odpad

Pozorovali ste niekedy chrobáka? Jeho vrchné krídla-krovky sú zo špeciálneho materiálu-chitínu. Je taký ľahký, že chrobákovi neprekáža v lietaní. Pritom je taký pevný, že sa mu nič nestane, keď spadne z výšky na zem. Keď sa chrobák poberie do chrobačieho nebička, rozpadne sa aj s chitínovými krovkami na najmenšie čiastočky, ktoré sa dostanú do pôdy.

Iskerníky zo žabieho kráľovstva

Iskerníky sú obyčajné rastliny s drobnými žltými kvietkami. Rastú na lúkach, v hájoch, pri potokoch aj na stráňach. Ich latinský názov je odvodený od slova žaba. Pravdepodobne preto, lebo veľa druhov rastie vo vlhkom prostredí. Jeden druh iskerníka je zvlášť jedovatý. Dobytko to vie a pri paši sa mu radšej vyhne. Niegieri. V starodávnom Mattioliho herbári sa píše: „Sú ľudia, ktorí sa z lenivosti dali na žobranie. Nohy a ruky si natierali iskerníkom a ukazovali, že kvôli pľuzgierom nemôžu pracovať.“ Mattioli bol veľmi prísny. Na vyhojenie takejto choroby odporúčal kata. Písal sa rok 1596.

Zakliate vojsko pod Sitnom

Je šťastím nás všetkých, že taký skvost, akým je ľudová rozprávka, zaujal tých najlepších slovenských výtvarných umelcov. Zásluhou Martina Benku, Ľudovíta Fullu a po nich aj Viery Bombovej zaskvela sa totiž rozprávka vo svojej plnej kráse. Ak to pripomíname práve teraz, je to preto, že Viera Bombová, ktorá preslávila slovenskú ilustráciu najmä knihou Janko Gondášik a zlatá pani, dožila sa prednedávnym významného životného jubilea. Slniečko jej k sviatku srdečne blahoželá a rozprávkoivo želá: „Pamodaj šťastia, pani Bombová.“

Šiel jeden muzikant z muziky z Močiara. Pod Sitnom ho stretol jeden pán. Spýtal sa ho, kde bol. Vraj bol hrať na Močiari. Pán sa ho opýtal, či by nešiel k nemu do služby. Muzikant sa vyhovára, že má doma ženu, deti, že nemôže. Naveľa ho pán napravil, aby zostal v službe.

Zaviedol ho potom do jedného veľkého dvora, do zámku pod Sitnom a ukázal mu robotu, čo bude robiť. Do šiestich maštali ho zaviedol. V každej bol jeden kôň. Každý kôň mal v maštali truhlicu a v nej ovos. A v každej truhlici bol železný kôl aj lopata. Pán povedal sluhovi, aby dával koňom, koľko lopát ktorému patrí. A ktorý by nechcel žrať, aby ho bil železným kolom. Zakázal mu ísť do jednej maštale, ktorá bola zatvorená. Povedal mu, aby ta nikdy nevošiel.

Nikdy tam nevidel žiadneho človeka. Býval v izbičke samotný a živnosť si vždy našiel.

Jeden z tých koní nevládal zožrať svoju porciu, a preto ho naveky bil tým kolom. Raz mu ten kôň povedal:

„Nebi ma toľko, však som ja bol dakedy tvojím predkom pánom pri cestách! Ja ti za to voľačo poradím. Už ti onedlho vyjde rok. Pán ti bude dávať zlato, striebro, ale ty neber nič, len z toho ovsa si pýtaj. Tento ovos sú peniaze, čo sme kedysi z chudo-

by nadreli, a teraz ho musíme žrať.“

Raz tašiel pozrieť do tej dvanástej maštale. Bola na nej zhrdzavená zámka. Keď skrútil kľúč, kľúč zaškriepel. V maštali bolo mnoho vojska na koňoch. Jeden vojak na kraji bol veľmi staručký, driemal. Ako zaškriepel kľúč, roztvoril oči a zvolal:

„Či už?“

Sluha povedal:

„Ešte nie!“

A zavrel dvere a zamkol.

Potom mu vyšiel rok. Ten pán, u ktorého slúžil, ho zavola, že ho ide vyplatiť. A že ak chce, žeby zostal aj

na druhý rok. Ale sluha povedal, že nezostane. Pán sa ho spýtal, čo si žiada. Žiadal si za tri lopatky ovsa. Pán mu to nechcel dovoliť, ale naveľa mu len dal. Pridal ešte aj zlatý pohár, aj zlatý nôž, aj zlaté vidličky.

Keď stade sluha vyšiel a prišiel domov, z toho ovsa boli dvadsiatniky a dukáty a z toho pohára konské kopyto. Nôž a vidličky rebrá.

Keď už bol bohatý, nechodil na muziku a zabudol aj na tých zakliatých vojakov. Tí sú ešte aj teraz v tej dvanástej maštali, ak ich voľakto neoslobodil.

POVEST VODNOM CHLAPOVI

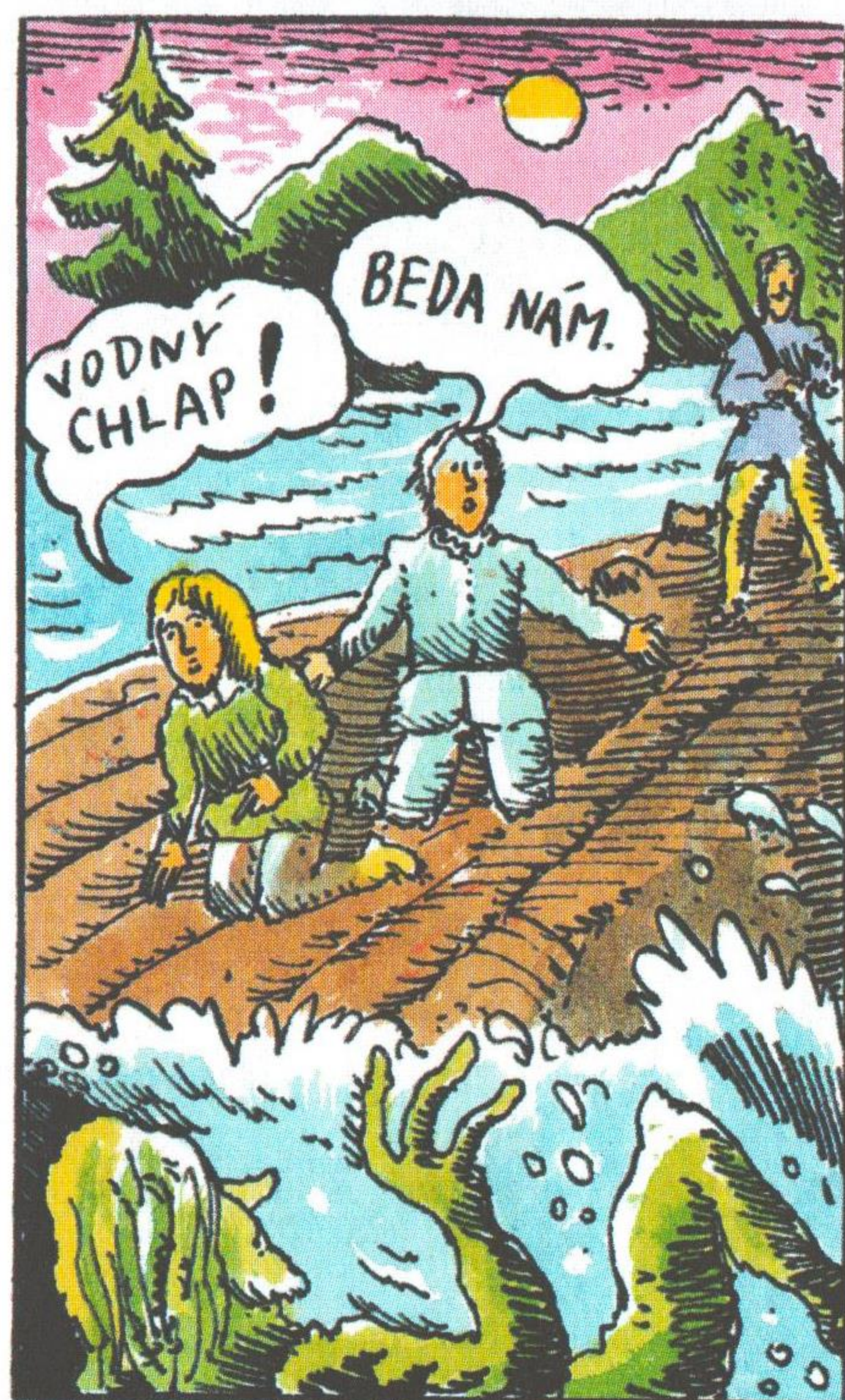
Za dávna sa v Liptove mnohé rodiny živili splavovaním plŕí. Bolo to ŕažké a životunebezpečné remeslo. Na plŕníkov číhali víry a ostré skaly, ba i vodní chlapi, ktorí s plŕníkmi nemali zľutovania. O jednom z nich rozpráva táto povesť.

Plŕník Matej bol chudobný ako kostolná myš.

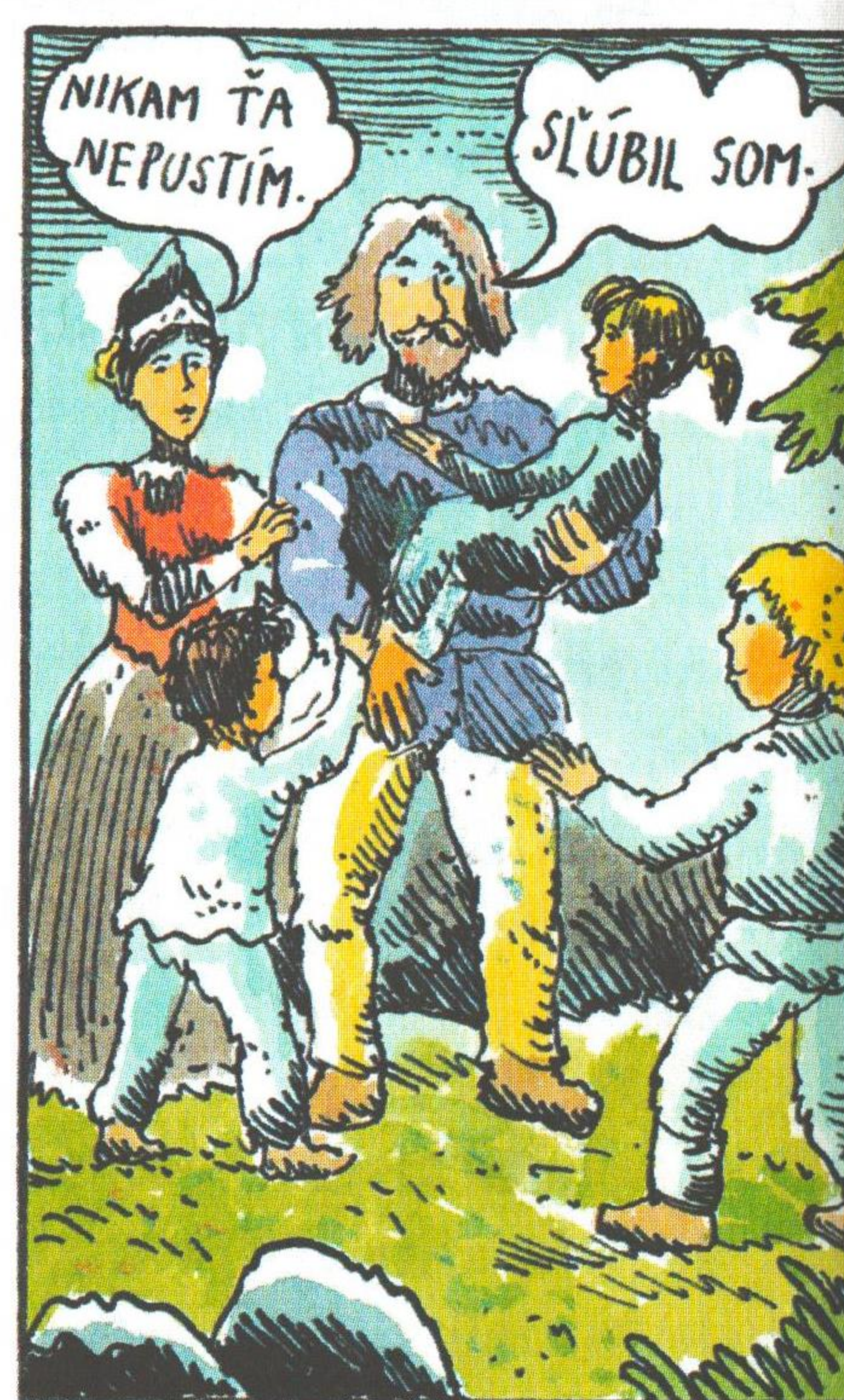
Kvŕli zárobku musel plŕníčiť v každy čas.

Jedného dňa zazreli plŕníci pod plŕňou vodného chlapa.

Vyľakali sa na smrť, lebo prŕšera dosiaľ potopila každy plŕ.

Plŕník Matej sa rozhodol, že slovo, ktoré dal vodnému chlapovi, dodrží.

Na druhý deň sa objavil na brehu Váhu.

Nad plŕníkom Matejom sa zavrela voda.

Po chvíľi sa ocitol na krštení v dome vodného muža.

Vodný muž si kmotra tiež obdaroval.

Plŕník Matej sa vrátil domov živý a zdravý.

A tak vari po prvý raz vodný muž neublížil plŕníkovi. Dokonca ho aj bohato obdaroval, lebo keď Matej doma rozviazal uzlík, neboli v ňom rybie šupiny, ale zlatučky dukáty.

Verím, kamaráti, že tento príbeh si prečítate, aj keď bude reč o práci. Veď si len všimnite, že práca je súčasťou nášho každodenného života. Iste, šomreme, keď jej je veľa, keď je ťažká. Ale ani bez nej by sme neboli spokojní. Nudili by sme sa. Chýbal by nám ten úžasný pocit, že sme niečo vykonali, zvládli, dokázali. Možno namietnete, že radšej by ste sa hrali. Lenže aj hra je práca. Aj pri nej treba rozmyšľať, prekonávať prekážky alebo svoju lenivosť, niečo sa naučiť. Môžeme to aj obrátiť a povedať, že práca je hra. Pravdaže len vtedy, keď nás teší, keď prináša osoh nám aj iným. Ak to tak nie je, ak naša práca nemá zmysel, je zbytočná, potom to už nie je práca, ale trest. A o jednom takto potrestanom človeku je nasledujúci príbeh zo starých gréckych bájí.

Sizyfos bol kráľom Korintu. Bol bystrý, šikovný, mal rád život a nechcelo sa mu umrieť. A právom. Veď smrť ho mala stihnúť iba za to, že videl a prezradil aj iným, ako Zeus ukradol dcéru riečnemu bohu. Keď teda boh smrti Tanatos prišiel po neho, Sizyfos sa mu vyšmykol. Potom ho spútal a zatvoril do pivnice. Takto svoju smrť len oddialil, lebo Zeus Tanata oslobodil a ten predsa len odniesol Sizyfa do podsvetia. Lenže Sizyfos ešte predtým manželke prikázal, aby za neho nepriniesla pohrebnú obeť. Vládca podsvetia Hádes tak márne čakal na predpísané pohrebné dary. Zavolať si Sizyfa a dohovárať mu. Sizyfos sľúbil všetko napraviť. Navrhol Hádovi, aby ho pustil z podsvetia na svet. On, vraj, manželke vysvetlí, že nemôže takto urážať bohov.

Hádes bude určite spokojný, lebo dostane dary, ktoré mu je dlžný. Sizyfos presviedčal boha podsvetia šikovne, lebo dosiahol prepustenie. Vrátil sa do Korintu a zabudol na svoje sľuby. Užival si život, akoby ani netušil, ako tým bohov rozhneval. Hádes opäť poslal po neho boha smrti. Tentoraz si však Tanatos počkal na chvíľu, keď víno oslabilo Sizyfovú ostra-

žitosť i pohotovosť. A teraz ho už natrvalo odniesol do podsvetia. Sizyfova odvaha zahrávať sa s bohmi rozhnevala aj Dia. Pripravil mu trest, ktorý ho navždy urobil nešťastným. Naveky musí váľať balvan na vysokú horu. No pred vrcholom sa mu vždy vyšmykne a spadne do údolia. Sizyfos musí túto nezmyselnú a bezútešnú prácu začínať zas odznova.

Tak sa nám, kamaráti, zo starých gréckych bájí zachovalo pomenovanie „sizyfovská robota“. A bolo by na svete viac spokojnosti, keby sme ho nikdy nepotrebovali. Lenže my „sizyfovskou robotou“ nazveme niekedy aj osožnú prácu, ktorá je veľmi ťažká alebo taká zdĺhavá, že výsledky sa ukážu až po dlhom čase. Taká práca si zaslúži skôr obdiv a povzbudenie ako odmietnutie. Teraz už iste čakáte, akú úlohu dostanete na záver. My sme sa však v Slniečku rozhodli, že nám bude stačiť, ak o tom, čo ste si prečítali, porozmyšľáte. A v krížovke si vylúštite, čo vám odkazujeme na záver školského roka.

Mnoho pravdy je v úsloví
„Koľko rečí vieš,
toľkokrát si človekom“.

Ten, kto sa nevie
dohovoriť s cudzincom,
akoby bol hluchý a nemý.
Našťastie, čo bolo kedysi,
už neplatí. Dnes sa cudzie
jazyky učia všetci – deti
aj dospelí. Aby to nebolo
také ťažké, vychádza mnoho
príťažlivých učebníc
a jazykových pomôcok.
Jedna z nich vyšla teraz
vo vydavateľstve Mladé letá
a volá sa KOHÚT A LÍŠKA.
Tí, ktorí sa učia po anglicky,
sa jej zaiste potešia, pretože
najkrajšie ezopské bajky si
v nej môžu prečítať po slo-
vensky, ale aj po anglicky.
Kniha má obsiahly slovník,
čo iste ocenia tí, čo sú
v angličtine len na začiatku.

Lev a myš

Stalo sa, že spiacemu levovi prebehla po tele myš. Lev sa strhol, schytil úbohú myš a už sa ju chystal znieť zo sveta, keď tá riekla:

„Prosím ťa, lev, pusť ma. Odslúžim sa ti.“

„Ty mne?“ zasmial sa lev. „A ako?“

„Keď bude treba, pomôžem ti,“ povedala vystrašená myš.

Uľúostilo sa levovi myši, a že ho tak dobre rozosmiala, pustil ju.

Po čase chytili lovci leva do siete, a aby im neutiekol, priviazali ho hrubými povrazmi o strom. Vtedy pribehla myš a začala ich šikovne rozhrýzať. Keď prehrýzla aj posledný povraz, riekla:

„Si mocný, lev, najsilnejší zo všetkých. Ale nezabudni. Keby nebolo mňa, maličkého tvora, o chvíľu by si už nebol medzi živými.“

The Lion and the Mouse

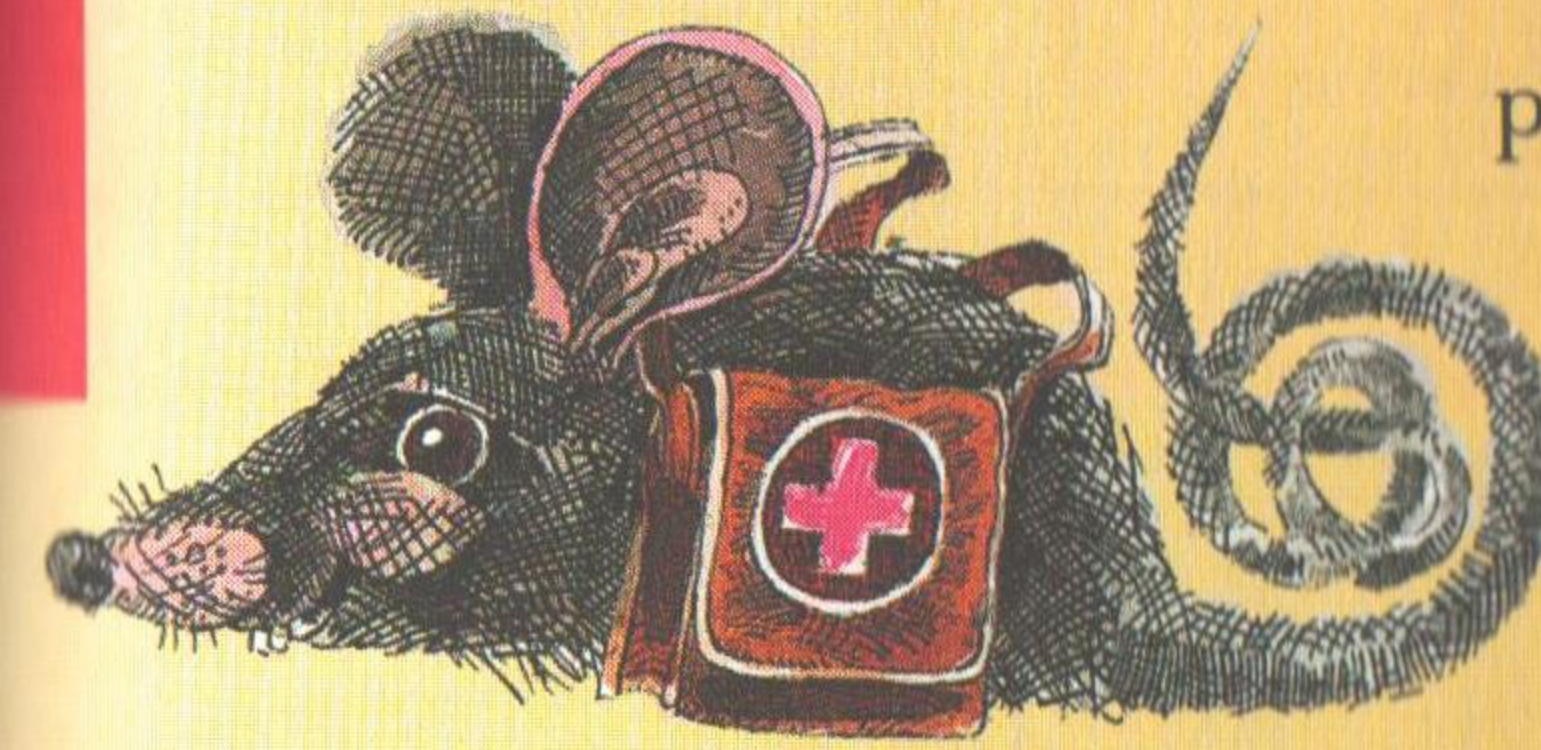
A mouse once happened to run over the body of a lion. The lion started up, seized the mouse and was about to kill her when she said: „Please, let me go. One day I'll repay you.“

„You repay me?“ laughed the lion. „And how?“

„I'll help you when you need it,“ said the frightened mouse.

The lion took pity on the mouse and as she had given him such a good laugh, he let her go.

Some time later, hunters caught the lion in a net and to

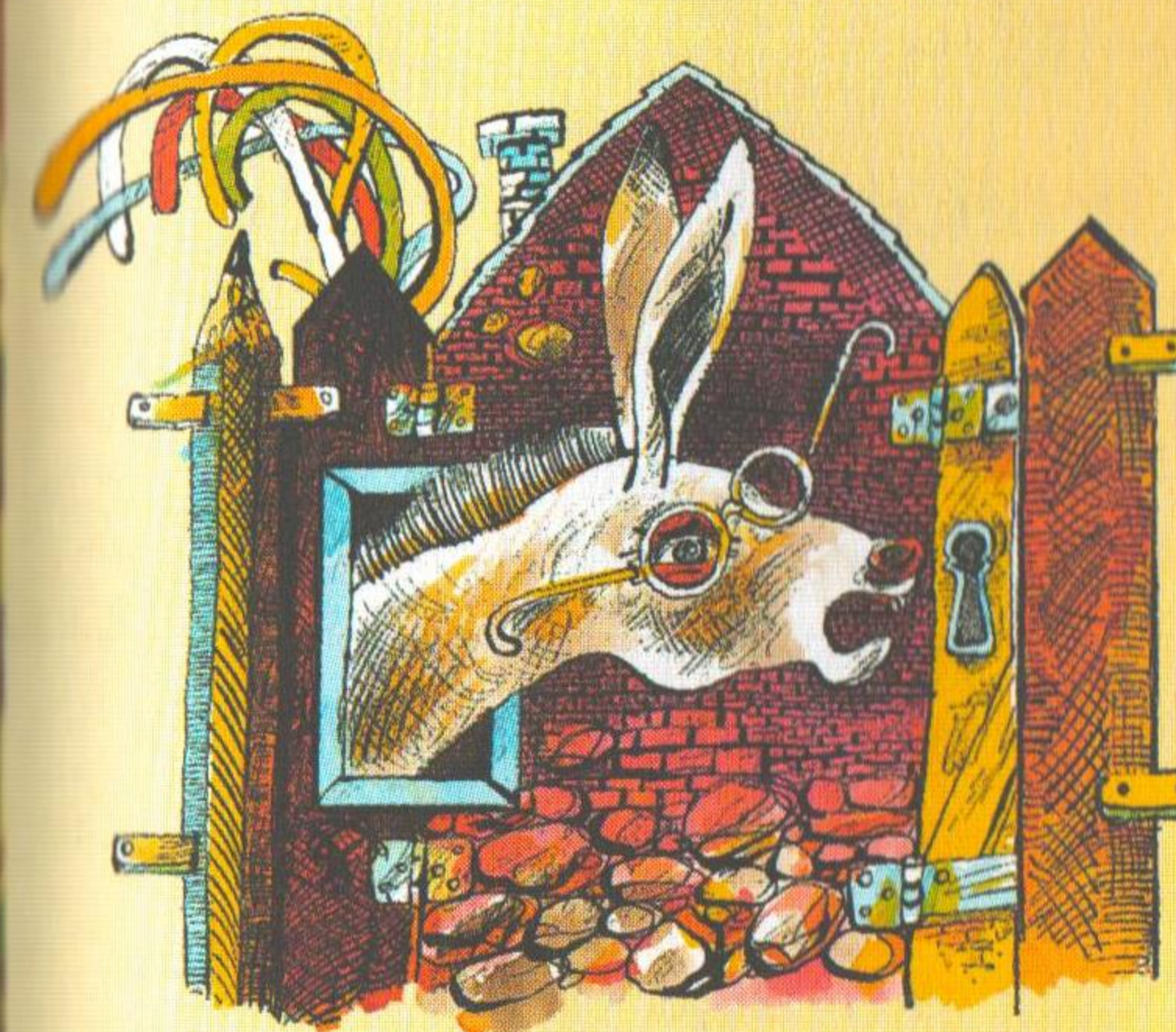

prevent him escaping, they tied him with thick ropes to a tree. Then the mouse came running up and began to gnaw through the ropes. When she had gnawed through the last one, she said: „You are strong, Lion, the strongest of all. But don't forget. If it weren't for a tiny little creature like me, you wouldn't be alive much longer.“

Ilustroval
SVETozár MYDLO

Oslia odvaha

Vybral sa hladný lev ku gazdovským dvorom, že si z nich niečo uchyťí.

Ako tak snoril, zbadal osla.

„Či sa len nasýtím,“ potešil sa lev a začal sa prikrádať k vyhladnutej obeti.

V tej chvíli zakikiríkal kohút. Lev, ktorý sa bál kohútieho hlasu, najprv ustrnul, no keď kohút nebojácne zatrepotal krídlami a zakikiríkal ešte hlasnejšie, rozbehol sa z dvora radšej preč.

„A či som ja slabší než kohút?“ povedal si vtedy osol a podho naháňať leva.

Ako sa to skončilo?

Lahko tušiť. Z nafúkanca neostali ani dlhé uši.

The Donkey's Courage

A hungry lion set out for a farmyard, hoping to catch something to eat.

As he was sniffing around, he caught sight of a donkey.

„He'll make a good meal,“ the lion thought with pleasure and began creeping towards his chosen prey.

At that moment the cock crowed. The lion, who was afraid of the cock's voice, first froze, but when the cock fearlessly flapped its wings and crowed even louder, he took to his heels and ran out of the farmyard.

„Am I weaker than the cock?“ the donkey asked himself and off he went in pursuit of the lion.

What happened in the end?

That's not hard to guess. Nothing was left of the conceited creature – not even his long ears.

Prel. Heather Trebatická

Spisovateľku Janu Šrámkovú poznáte z rozprávok pre najmenších. Vo vydavateľstve Mladé letá však v tomto roku vyšla knižka, s ktorou sa stretli už vaši rodičia a ktorú si aj dnes radi prečítajú vaši starší súrodenci. Je to Biela stužka v tvójich vlasoch. Tak ako je statočná jej hlavná hrdinka Šimonka, takí sú aj ďalší hrdinovia z knižiek pani spisovateľky, ktorá v týchto dňoch slávi životné jubileum. Želáme jej pevné zdravie a veľa pekného usmievavého slniečka.

Do tej dedinky nikdy nikto nešiel, nikto jej nijaké meno nedal, a tak sa volala iba Najmenšia dedinka. Boli v nej dva kopce. Na jednom bývala chudobná starenka a na druhom skupáň Gagof.

Starenka mala záhradku malú ako dlaň. Rástol v nej iba jeden strom: jablonka. Na jar starenka okopala okolo nej zem, cez leto nosila vodu z potoka a polievala jablň. Na jeseň dozrelo na nej krásne červené jablčko. Lenže starenka si ho nemohla nechať. Zakrútila jablčko do obrúska a vybrala sa na druhý kopec ku skupáňovi Gagofovi. Ten jej jablčko vymieňal za peceň chleba, aby mala v zime čo jesť. Gagof vystrčil z okna hlavu a kričí na starenku:

„Tak čo zas chceš, baba, chlieb?“

Gagof bol bohatý, pole mal z jedného konca dedinky až na druhý. Pestoval na ňom raž a pšenicu na koláče a potom sa nimi celú zimu napchával.

„Krásne červené jablčko som ti priniesla,“ vraví skromne starenka. „Chlebíka na zimu potrebujem.“

Gagof si jablčko obzerá, sliny sa mu zbiehajú v ústach. Ale starenke vraví:

„Za také červivé jablko ti nedám ani pol pecňa! Neschovala si si to krajšie pre seba?!“

Starenka pokrútila hlavou a hovorí:

„Ako vyžijem z pol pecňa cez celú zimu? Pozri sa lepšie, veď je to jablčko krásne, vôbec nie je červivé. A vieš dobre, že jablonka mi urodí každý rok len jedno jediné jablko.“

JANA ŠRÁMKOVÁ

Ilustrovala
ALENA WAGNEROVÁ

Gagof sa na starenku nahneval a kričí: „Vezmi si to svoje zhnité jablko, ani vidieť ho nechcem! Veď ty ešte prídeš, aj za krajec chleba ho vymeníš!“ Jablčko vyhodil von oknom a pribuchol okenice.

Starenka jablčko utrela, zabalila do obrúska a kráča smutná domov. Aj nariekať začala, ale kto sa jej zastane, keď v dedinke nikto iný nebyva?

Vrátila sa bez chleba a už ju veľmi morí hlad. Rozkrojila si teda jablčko a čo vidí: dve hnedé zrníčka na ňu hľadajú ako dve šikmé krásne oči. Usmievajú sa a hovoria: „Neplač, starenka, ľahni si spokojne spať.“

Ráno sa už Gagof nevedel dočkať starenky, takú mal chuť na jablko. Keď však dlho nešla, sám sa vybral za ňou.

Pozrie do oblôčka a veľmi sa čuduje: starenka si spokojne zametá izbu, keď ustane, usmeje sa na jablčko a rozpráva sa s ním.

O najmenšej dedinke

Gagof zabúchal na dvere a vošiel dnu. „Priniesol som ti celý peceň chleba,“ povedal. „Včera som zle videl, to jablko je naozaj dosť pekné.“ Taký bol Gagof falovník. Ani v najväčšom meste takého nenájdete.

Vyložil peceň na stôl a prihovára sa jablku:

„Oči máš veru pekné, Jonatánka, nikdy som také nevidel. Z čoho majú takú krásnu farbu?“

„Zo zrníčka,“ povedali šikmé oči.

„Zo zrnka?“ začudoval sa Gagof.

„Vieš, v takom zrníčku je všeličo, všeličo z neho vyrastie. Keby si ty bol zrníčkikom a zasadili by ťa do zeme, vyrástol by z teba strom a na ňom veľa Gagofov.“

Gagof si zabudol od údivu zatvoriť ústa, tak sa mu to páčilo. Už myslel na to, že by tí Gagofovia zaňho robili a on by jedol a spal.

„Urob ma zrníčkikom,“ zaprosil Gagof.

„Dám za to tvojej starenke za vrece zrna.“ Hneď bežal domov a vrece zrna naozaj priniesol.

Jonatánkine oči sa radostne zasmiali a vravia:

„Ako chceš, Gagof.“

A premenila ho na zrníčko.

Starenka zrnko vzala a strčila ho do zeme. Z Gagofa však nevyrástol žiaden strom, ale obyčajná burina.

Keď na jar starenka okopala pole a zasiala doň žitko, vidí, že gagofovská burina sa v ňom rozrastá, chce žito podusiť. Vytrhala zelinu a spokojne si vydýchla. Burina však stále rástla a rástla, starenka ju stále trhala, lebo zlá zelina tak ľahko nevyhynie. Rozhodla sa teda v zemi nájsť gagofovské zrnko, ale Gagof bol aj pod zemou zlomyseľný, pod celým poľom zapustil korene. Keď však žitko podrástlo, nijaká burina ho už nemohla premôcť. Starenka mala na zimu múky aj na sto pecňov chleba a na koláče pre sto hladných detí.

Keď sa k nej zatúlajú, napečie im buchty a rozpovie rozprávku o Najmenšej dedinke.

Ako som si kúpil nové topánky

Vo vydavateľstve Mladé letá vyšla prednávkou knižka Petra Karpinského *Ako sme s Ľukúkom ľukúkovali. Ak Ľukúka ešte nepoznáte, prezradíme vám, že je to malý domáci škriatok, ktorý má rád pomaranče a podobne ako každé normálne dieťa vystrája a poriadne si vymýšľa. Knižku ilustroval Svetozár Mydlo a, ako vidíte, za Ľukúkom vôbec nezaostal.*

„Auuu!“ vykrikoval som, keď som si vyzúval pravú topánku.

„Nie je spln, prečo zavýjaš?“ opýtal sa ma prekvapene Ľukúk.

„Čo som pes?“ ohradil som sa. „Ja nezavýjam, ale stonám.“

„A prečo vlastne stonáš?“ vyzvedal sa Ľukúk.

„Včera som si kúpil nové topánky a teraz ma tlačia. Pozri, aké pluzgiere mi narobili. Normálne ma hryzú...“

„Hryzú?“ opýtal sa Ľukúk. „Skutočne ťa hryzú?“ nepriateľsky flochol na moje nové topánky a odstúpil od nich, aby neuhryzli aj jeho. „Keď hryzú, tak sú to divé šelmy a treba ich skrotiť. Požičiaš mi ich?“

Požičal som. Čo už? Ľukúk sa potom s mojimi topánkami zavrel v spálni a ku mne celý večer doliehali jeho krotiteľské príkazy: „Elá hop! Skoč! Tak budeš poslúchať?! Skoč, hovorím ti! Elá hop!“

Ráno, keď som sa chystal do práce, Ľukúk ma opäť poprosil, či by som mu moje hryzúce topánky nepožičal na celý dnešný deň. Vraj už robia pokroky, ale ešte musia veľa trénovať. „Dnes ich naučím nejaké zaujímavé číslo,“ pochválil sa. „Napríklad preskok cez horiacu obruč.“

Topánky som mu samozrejme požičal a do práce som si obul staré, pohodlné, aj keď už takmer rozpadnuté topánky.

Keď som sa vracal domov, pri vchode ma zastavil domovník, vraj všetkým obyvateľom činžiaka niekto spreď dverí ukradol topánky. Zmocnilo sa ma zlé tušenie. Ozlomkrky som sa rozbehol do bytu a to, čo som tam uvidel, mi vyrazilo dych.

„Čo je to?! vybuchol som, dívajúc sa na množstvo cudzích topánok.

„Cirkus,“ pokojne odvetil Ľukúk.

„Cirkus tu ešte len bude, ak susedia zistia, že tie topánky si im ukradol ty!“

„Neukradol,“ bránil sa Ľukúk, „iba som si ich požičal.“

„Bez dovolenia?! A prečo si to vlastne urobil?“

„Viem, že máš rád cirkus. Nuž som ti chcel predviesť jedno cirkusové predstavenie. Potreboval som však účinkujúcich.“

„To je síce pekné, ale ešte stále nechápem, prečo si ukradol všetky tie topánky.“

a ako Ľukúk krotil divú zver

„To už nie sú topánky, ale zamestnanci cirkusu Ľukúkolíno. Len sa pozri lepšie. Napríklad tu sú jazdecké kone,“ povedal Ľukúk a ukázal na pár vychádzkových topánok.

Pozrel som sa lepšie a naozaj. Už tam nestál pár poltopánok, ale dva vzpínajúce sa žrebce.

„Cirkus musí mať aj akrobatov,“ pokračoval Ľukúk. „To sú tieto tenisky. Samozrejme, treba aj tanečnice,“ nežne zamával páru plesových črievičiek. Potom šibalsky žmurkol na kokkované papuče s veľkými červenými brmbolcami. „Nechýbajú ani klauni. Divé šelmy zas predstavujú tvoje mäsožravé topánky. Ja som ich krotiteľ,“ vypol sa hrdo.

Prechádzali sme sa spolu po topánkovom cirkuse a Ľukúk mi predstavoval ďalších účinkujúcich a zamestnancov. „V cirkuse Ľukúkolíno máme dokonca aj zverinec. Aha, žirafy!“ Pristavil sa pri vysokých rybárskych čizmách suseda Klofáka. Domovníkove baganče sa tvárili ako dva zablatené hrochy, dámske lodičky na vysokom podpätku vyzerali ako párik krásnych štíhlych bocianov a drobné detské topánočky sa k sebe tísli ako vystrašené malé kuriatka. Z číhši roztrhaných topánok Ľukúk urobil krokodíly, ktoré na nás otvárali hrôzostrašne zubaté podrážkové papule.

„Ako sa ti to páči?“ spýtal sa Ľukúk.

„Mne veľmi, ale nechcem počuť názor susedov. Tie topánky musíme nenápadne vrátiť.“

Lahko sa povie, ale ťažšie vykoná. Pod rúškom tmy, oblečení ako zloději s pančuškami na hlavách sme sa po špičkách zakrádali po činžiaku.

„Tenisky patria sem a lodičky sem,“ radil mi Ľukúk. „Papuče sem a čizmy tam.“

Bolo to strašne napínavé. Taká hanba, keby nás pristihli! Našťastie sa všetko skončilo dobre a susedia mali ráno obrovskú radosť, keď si ponachádzali svoje stratené topánky. No nielen oni – aj ja som bol ráno prekvapený.

„Ľukúk, nevidel si moje topánky?“

Ľukúk sa zamyslel: „Možno ušli, pretože sa mi ich ešte nepodarilo úplne skrotiť. Využili to, že sme nechali otvorené dvere a ufujazdili niekam do džungle...“

Neviem, či sa Ľukúk nemýli. Moje topánky by určite bezo mňa neušli, veď topánky to nemáajú vo zvyku. Skôr sa mi zdá, že som ich v noci omylom položil na cudziu rohožku. Prišiel som o ne, ale vôbec to neľutujem. Nech si teraz tlačia niekoho iného. Mám aspoň dôvod obuť si znovu svoje staré, už skrotené topánky.

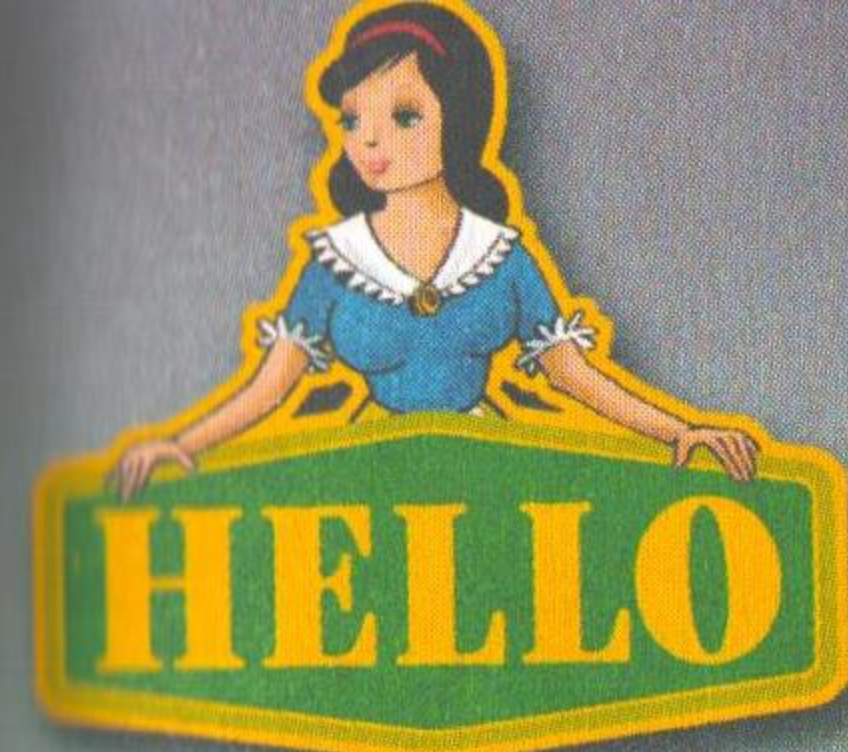
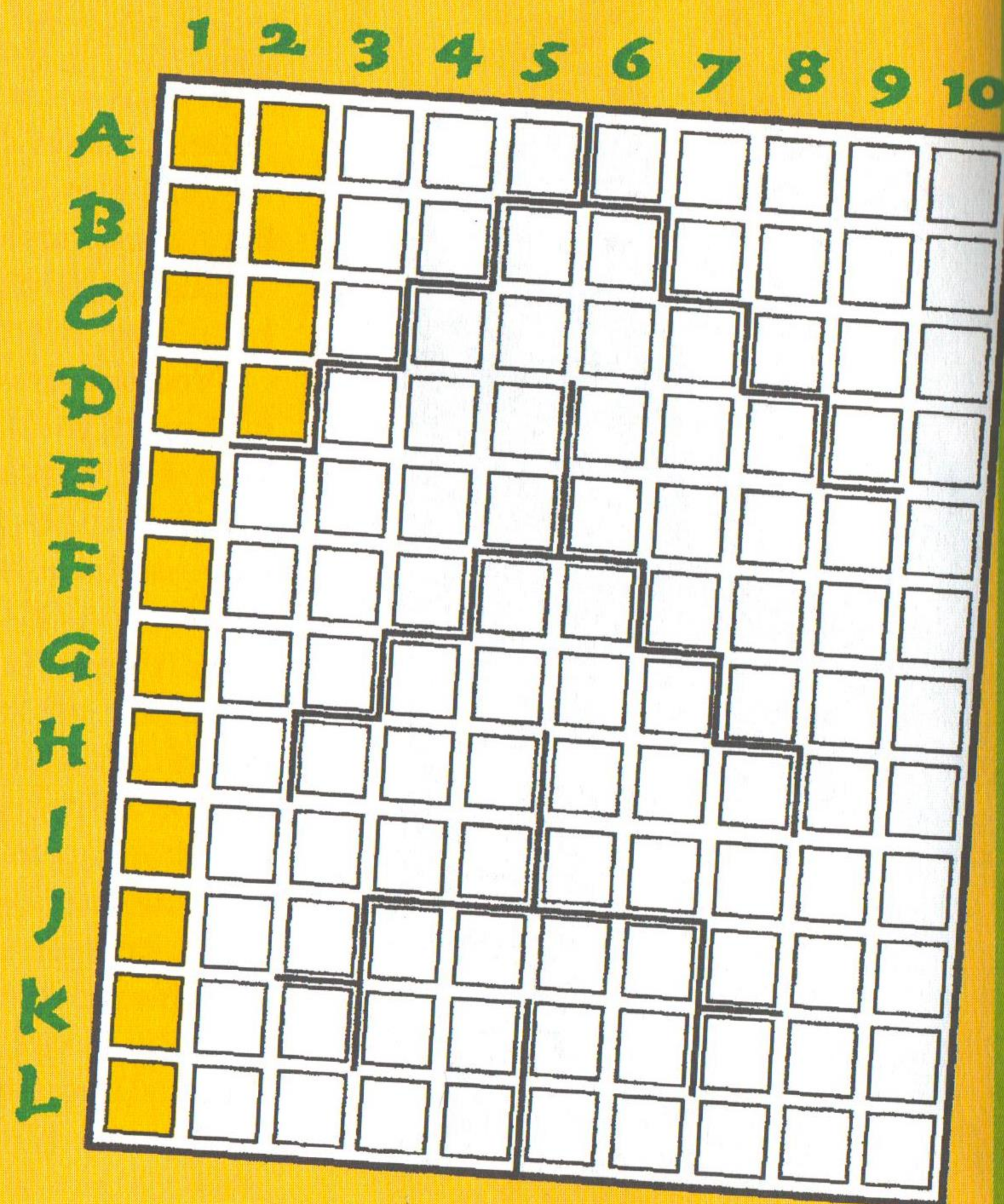
Krížovka Slniečka

Naša krížovka nie je tentoraz spojená s Olympskou olympiádou. Keď vylúštíte tajničku, objavíte v nej odkaz, ktorý teší nielen nás, ktorí vám pripravujeme Slniečko, ale – aspoň v to dúfame – poteší aj vás.

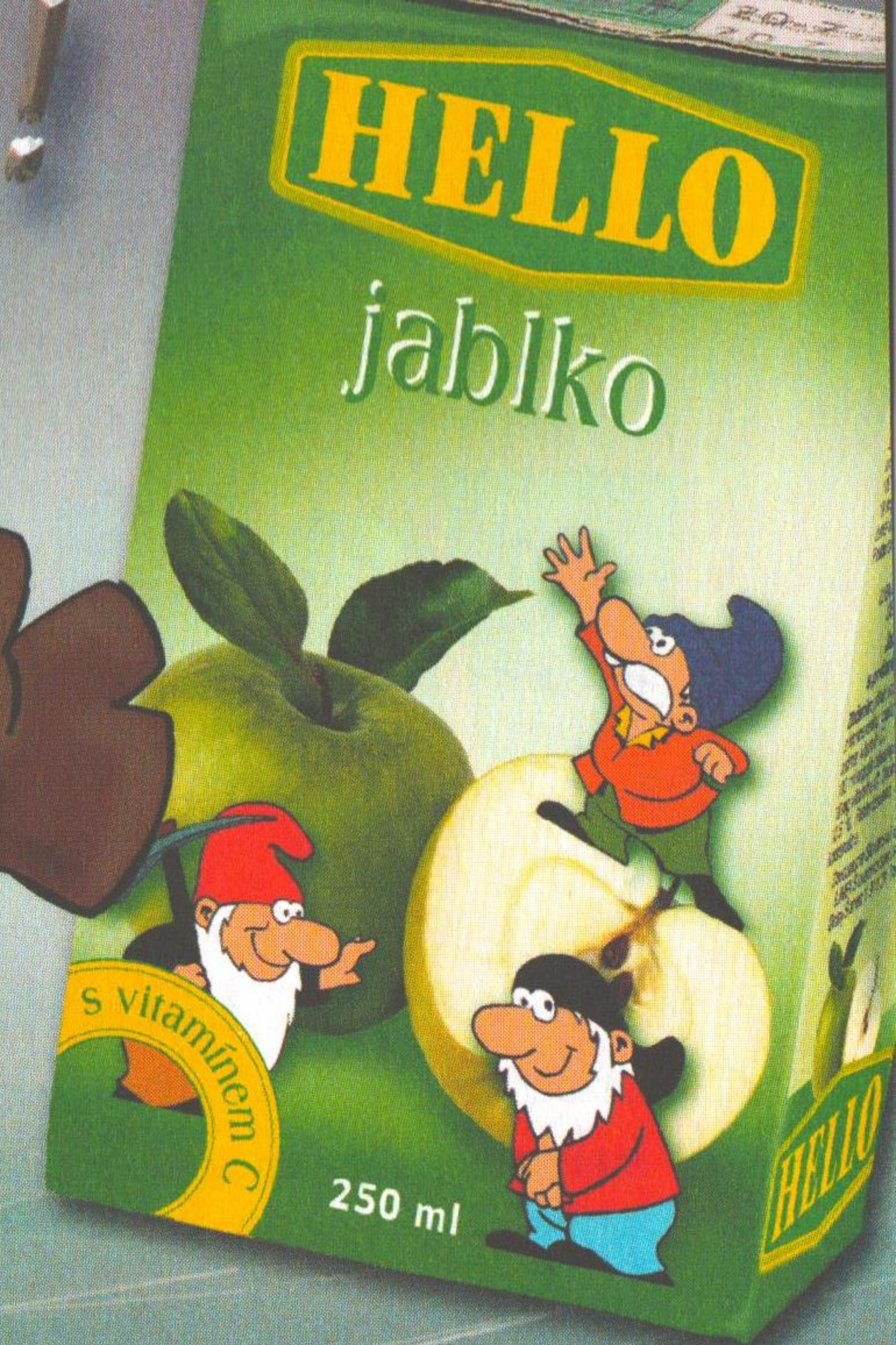
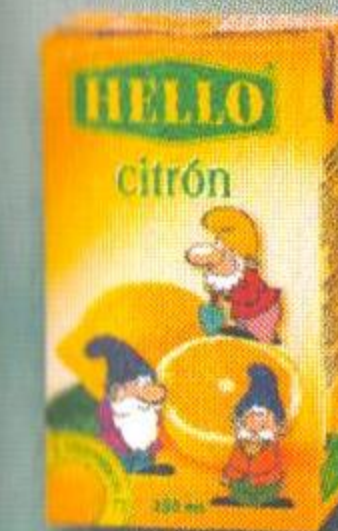
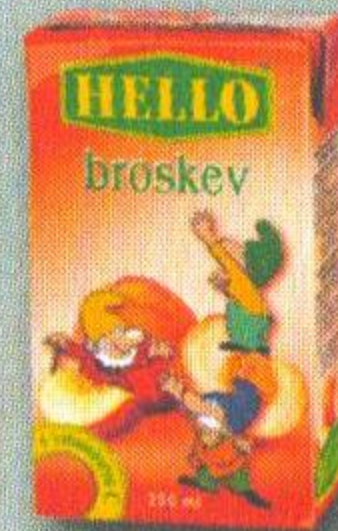
VODOROVNE: A. Rozprávkový meč – veľká drevená loď. B. Odstráň niekomu bradu – Anna a Rudolf – autonómna ruská republika (Komi). C. Pohň sa – látka nehmateľného skupenstva – anglické mužské meno (Joe). D. Roman a Jana – osobné zámeno stredného rodu – citoslovce radosti aj hnevu – Samo a Laco. E. Iným pomenovaním Jadran (Adria) – mäso konzervované dymom. F. Jeden z piatich zmyslov – citoslovce – chorobná zúrivosť (amok). G. Fúkal – rozprávková príšera – meno prvej biblickej ženy. H. Nataša a Hana – pracuj – jemne krop – plošná miera (ár). I. Obraz Krista v pravoslávnom cirkevnom umení (ikona) – pohyb späť. J. Nikto – Imrich – oslavná báseň (óda). K. Slovo súhlasu – Viera a Anton – Adam a Karol – popravca. L. Predĺžená časť slonej hlavy – capy po česky (kozly).

ZVISLE: 1. Druhá časť tajničky. 2. Prvá časť tajničky – priateľ – budova na premietanie filmov. 3. Dopravný prostriedok – obrábal zem – dvanásť mesiacov – sibírska rieka. 4. Oľga a Luba – malý peň – španielsky titul, pán (don) – Ivan. 5. Šaňo – cudzokrajná izbová kvetina (aloa) – oranie – koniec šachovej hry. 6. Konštantín – vŕtajú sa v zemi – mladiství – obojživelný živočích. 7. Ondrej a Karol – dlhá chvíľa – drozd po česky (kos) – zmyslový orgán. 8. Veľké množstvo lietajúceho hmyzu – pochutnávame si – číslovka – Klára a Zlatko. 9. Jedno z krstných mien učiteľa národov Komenského – nie stará – oznámil. 10. Pohorie v západnej časti Slovenska.

POMÔCKA: Menej známe výrazy sú uvedné v zátvorkách.

... je najlepšie!

MYŠIAK STUART LITTLE 2 prichádza!

Milí slniečkari,
v septembrovom čísle Slniečka vás bude čakať veľká súťaž o krásne ceny a lístky do kina na film **Myšiak Stuart Little II**, ktorý uvidíte v našich kinách od 26. septembra. Myšiak Stuart v novom filmovom pokračovaní priletí na lietadle so svojimi kamarátmi a spoločne vyrazia na cestu za novými dobrodružstvami.

Slniečk

umelecký mesačník pre žiakov 1.–5. ročníka ZŠ.

Vydáva Literárne informačné centrum, Nám. SNP 12, 812 24 Bratislava

Adresa redakcie: P. O. BOX 307, 812 24 Bratislava. Telefón 02/52 96 45 67

OLYMPSKÁ OLYMPIÁDA

Slniečko č.5 • Správna odpoveď: BLUDISKO. Víťazmi sa stali: B. Vachalíková, Vráble; M. Kalvoster, Petrovice; M. Škripeková, Rajecká Lesná; žiaci 3. roč. ZŠ Dubovica a 4. B ZŠ Rimavská Sobota.

Slniečko č.6 • Správna odpoveď: PLACHETNICA. Šťastie sa usmialo na D. Gálisa z Krušovíc, D. Tománkovú z Považskej Bystrice, P. Kmeca z Trenčína, M. Stošekovú zo Sniny a žiakov 3. A zo ZŠ na ul. Slobody v Košiciach.

Slniečko č.7 • Správna odpoveď: JABLKO SVÁRU. Výhercami tohto kola sa stali R. Hanusrichter z Vrčka, P. Šenkovičová z Jakloviec, J. Surová z Kláštora pod Znievom, S. Lamancová z Bardejova a Š. Šťastný z Bratislavy.

Doplňovačky Slniečka

Slniečko č.5 • Tajnička SLNIEČKO. Tri knižky z vydavateľstva Mladé letá poputujú k V. Habadászovej z Banskej Bystrice, P. Attilovi z Hrušova a V. Kováčikovi z Prašíc.

Slniečko č.6 • Tajnička SLNIEČKO. Knižku veršov Komínový panáčik pošleme S. Adamcovi z Bratislavy, O. Miklovičovi z Častkoviec, I. Letenayovej z Ivanky pri Dunaji, M. Sventikovej z Čadce a P. Oravcovi z Popradu.

Šéfredaktor **ONDREJ SLIACKY**
Zástupkyňa šéfredaktora **Lubica Kepštová**
Grafická a výtvarná úprava
Viera Fabianová

Tlačí Slovenská Grafia, a. s., Bratislava-Krasňany.
Rozširuje firma ARES, s. r. o., Banšelova 4, 821 04 Bratislava, t. č. 02/43 41 46 65 a MEDIAPRINT-KAPA PRESSEGROSSO, a. s., Bratislava

Objednávky do zahraničia vybavuje PrNS, a. s., vývoz tlače, Košická 1, 813 80 Bratislava.

Vychádza každý mesiac okrem júla a augusta. Cena jedného výtlačku je 13,50 Sk, ročné predplatné 135 Sk.

Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia.

Obálku nakreslil Luboslav Paňo

OBJEDNÁVKY NA PREDPLATNÉ ČASOPISU SLNIEČKO PRIJÍMA A VYBAVUJE

VÝHRADNE

NAŠA ZMLUVNÁ DISTRIBUČNÁ SPOLOČNOSŤ

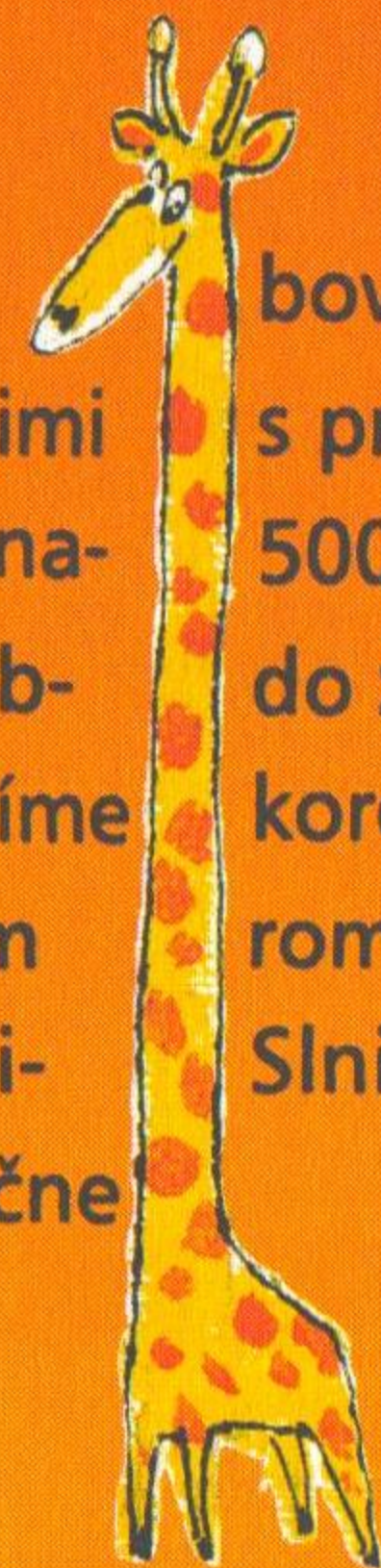
ARES, s.r.o.,
 Banšelova 4,
 821 04 Bratislava

SÚŤAŽ PRE PANI UČITELKY

Milé pani učiteľky,

koniec školského roka sa blíži a vy už v týchto dňoch premýšľate, ktorý časopis budete so svojimi žiakmi od septembra čítať. Veríme, že to bude naše Slniečko. Boli by sme radi, keby ste si ho objednali už teraz, pretože prvé číslo Slniečka tlačíme už v júli. Pri neskoršej objednávke by sme vám mohli dodať až niektoré z ďalších čísel časopisu. Časopis Slniečko si môžete objednať výlučne v našej zmluvnej distribučnej spoločnosti ARES, s.r.o., Banšelova 4, 821 04 Bratislava. Ak získate nad 10 odberateľov, firma ARES vám poskytne 18 % províziu a zaradí vás do žre-

Ilustroval Ľuboslav Paňo

bovania o hodnotné vecné ceny (video, rádio s prehrávačom, fotoaparát) a 10 odmien po 500 Sk. Aby vás firma ARES mohla zaradiť do žrebovania, musíte jej do konca júna poslať korešpondenčný lístok s pečiatkou školy, na ktorom uvediete počet predplatiteľov časopisu Slniečko, vašu presnú adresu a telefónne číslo.

Už teraz sa na vás všetkých teší

Slniečko

Slniečko
Umelecký mesačník pre žiakov 1. – 5. ročníka ZŠ 2002-2003

Titul	Periodicita	Cena za jeden výtlačok	Predplatné (žiaci)	Úhrada za jeden výtlačok po odpočítaní 18% odmeny	Počet objednaných výtlačkov	Úhrada za objednané výtlačky (-18%)
SLNIEČKO	10 x	Sk 14,-	Sk 140,-	Sk 117,00 (nad 10 ks)		

Vyplnenú objednávku zašlite distribučnej firme ARES, Banšelova 4, 821 04 Bratislava, číslo telefónu 07/43414665
 Predplatné uhradíme do 10. 7. 2002   ÁNO   NIE

Meno a priezvisko .....

Presná adresa školy .....

V ..... dňa 2002

